

Gabriel Aresti

Visat núm. 11

(abril 2011)

per Adriano de Mata

Gabriel Aresti Seguroola va néixer a Bilbao (Biscaia) el 14 d'octubre de 1933 i hi va morir el 5 de juny de 1975. Va ser un gran innovador i, sens dubte, a hores d'ara és considerat un clàssic de la literatura basca.

El 1957 va ser nomenat membre corresponent d'Euskaltzaindia (Acadèmia de la Llengua Basca) i va ser un dels creadors de l'*euskara batua*, és a dir, de la llengua basca unificada. Gabriel Aresti era el que en èuscar es diu *euskaldunberri* (persona que no té l'èuscar com a llengua materna, sinó que l'ha après quan ja era adult). Actualment, però, fins i tot hi ha un *euskaltegi* (lloc per aprendre èuscar) a Bilbao que porta el seu nom.

Gabriel Aresti ha estat definit com a «poeta social i revolucionari» i també com a «poeta urbà o ciutadà». Moltes vegades també s'ha dit que, gràcies a Aresti, Bilbao es troba actualment en el mapa de la llengua basca, ja que el Bilbao industrial dels anys cinquanta i seixanta va ser molt present en la seva obra (de fet, Aresti va viure a Zorrotza i Basurto, barris obrers de Bilbao).

Aresti es va dedicar sobretot a la poesia, al teatre i a la traducció, però també a la narrativa i a l'assaig. Quan tenia vint-i-un anys va publicar el seu primer llibre de poemes, i deu anys més tard, *Harri eta Herri (Pedra i Poble)*, la seva obra més coneguda. Com a traductor és conegut per haver traslladat obres de T. S. Eliot i James Joyce, de Federico García Lorca i Valle-Inclán, de Boccaccio i Bertolt Brecht.

Un dels seus poemes més conegut és «Nire aitaren etxea» («La casa del meu pare»). Però Aresti també va escriure lletres per a moltes cançons, que han estat musicades pels cantants Mikel Laboa i Xabier Lete i pel grup Oskorri, les quals amb el temps han esdevingut gairebé cançons tradicionals, en són una mostra: «Egun da Santi Mamiña» («Avui és Sant Mamès»), «Apur dezagun katea» («Trenquem la cadena»), «Furra Furra, Gora ta gora beti» («Visca i visca sempre») i «San Simon eta San Juda» («Sant Simó i Sant Judes»).